Ч. 234 Середа 16 (28) жовтня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в п. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засїданю Палати послів предложив президент мінїстрів проект закона в справі утвореня посад старших комісарів при старостствах. Проект передано комісиї буджетовій.

Пос. **Пацак** інтерпелював правительство в справі шкідливих наслїдків картелю цукроварів. Опісля приступила Палата до дальшої дискусиї над законом о свойщині.

Пос. **Носке**, Мархет і Пош ставили внесеня, щоби §. 5 закона о свойщинї вичеркнути, а Пош крім того вносив, щоби завізвати правительство, щоби в справі взаїмности завести переговори з Угорщиною.

Репрезентант правительства заявив ся против вичеркненя §. 5, бо чужим підданим, котрі хотять стати австрийскими горожанами, треба дати можність осягнути то горожаньство. На случай вичеркненя параґрафу не зискало би ся нїчого, бо в слушних і справедливих случаях право горожаньства удїляло би ся просто без нїякої запоруки, а відносини такі лїпше управильнити законом як практикою. — §. 5 ухвалено.

Опісля залагодила Палата §§. 6 до 10. При §. 6 виступив правительственний комісар радник секциї дуже за внесенем більшости комісиї, щоби рішене в спорах що-до права свойщини прислугувало не властям автономічним, але полїтичним. Так і ухвалено. Внесене меншости, котре мотивував пос. Адамек, відкинено. — При §. 9 ухвалено на внесене пос. **Адамека**, котре підпирав також і репрезентант правительства, іменно, щоби при удїлюваню права свойщини не побирано нїякої оплати. Наконець по короткій дискусиї ухвалено і §. 10.

Пос. Шнайдер і терпелював мінїстра зелїзниць в справі полїпшеня платнї урядників руху. — На тім закінчено засїданє, а слїдуюче назначено на середу.

Стемпель ґазетний і льотерия.

В комісиї буджетовій вела ся в суботу дальша нарада над буджетом мінїстерства скарбу. Пос. Козловский поставив резолюцию в справі обниженя належитостий при перенесеню маєтности селяньскої. — Пос. Кайцль домагав ся знесеня стемпля ґазетного. Мінїстер скарбу др. Білїньский відповідаючи Козловскому сказав, що правительство думає ще перед кінцем 1897 р. предложити реформу о належитостях, а при нарадах над нею треба буде скоротити поступоване парляментарне. Реформа буде містити в собі пільги для малих властителїв землї. Кайцльови відповів п. мінїстер, що особисто єсть противником стемпля ґазетного, але треба памятати на то, що розходить ся тут о дохід, котрий виносить майже два мілїони.

При титулї „льотерия“ запитував пос. Берайтер, як дивить ся мінїстер на справу знесеня лютериї. Др. Білїньский заявив, що правительство не відносить ся певно байдужно до сеї справи. Справа ся єсть предметом докладних розслїдів. Мінїстер має надію, що при внесеню прелїмінаря на 1898 р. предложить Палатї проект, в котрім бодай в якійсь части буде увзглядненє змаганє в напрямі знесеня льотериї.

Нові суди і справа язикова. Реформа закона прасового.

Опісля приступила комісия буджетова до залагодженя буджету мінїстерства справедливости. — Референт пос. **Пентак** зазначив, що прелїмінар представляє ся користно і запитував мінїстра, який єсть стан праць, що до реформи поступованя в справах неспорних. — Пос. **Пацак** запитував, чи і коли предложить мінїстер новелю реформи закона прасового і чи мінїстер предложить Палатї проект закона що-до рівноуправненя язикового при найв. трибуналї.

Мінїстер **Ґляйспах** зазначив насамперед, що при заведеню нової процедури цивільної розходить ся о помноженє персоналу і утворене нових судів. Перша справа єсть важнїйша і настануть в нїй рішучі зміни. Буде утворених 1290 нових посад а именно: 35 віцепрезидентів VI ранґи; 387 радників трибуналів, 124 секретарів ради, 447 ад'юнктів судів повітових, 237 ад'юнктів без означеного місця служби і 60 авскультантів.

Що-до утвореня нових судів, мусить мінїстер бути здержаливим, бо його внесеня ще не предложені судови. Утворене суду окружного в Трутнові уважає за потрібне і проект буде предложений соймови, а мінїстер має надію, що він вдоволить Нїмцїв і не дасть причини Чехам до опозициї. Що-до справи язикової, то мінїстер держить ся тої засади, що в своїй вітчинї кождий повинен бути переслухуваний в своїм язицї і в тім язицї одержати резолюцию. Впрочім справа язикова єсть справою високої полїтики і нею мусить займати ся цїле правительство. Що-до реформи закона карного, то нею займає ся окрема комісия і проект в загальній части вже готовий. — Що-до новелї прасової, то она, по правдї, вже готова, але обнимає лиш найзагальнїйші точки. З тої працї не обіцює собі мінїстер успіху і єсть впрочім

---

4)

КЛОПОТИ САВЧИХИ.

ОПОВІДАНЄ З МАЛОМІСКОГО ЖИТЯ.

Написав

ОСИП МАКОВЕЙ.

(Дальше).

Раз мами не було, а тато прийшов троха підпитий до дому; прийшов тай став собі над Михасем. А Михась щось писав. Стояв-стояв так Савка з добру хвилю, а потім як возьме Михася в обійми і ну єго цїлувати, жалібними голосами примовляти — а сльози єму аж на вуса капають. Михась то бачить тай собі в плач. А Геленка собі і Стасьо собі і найменчий синок також — так всї розревіли ся, що Господи! Здавало би ся: самі свої, то їм жаль за Михасем, нема диводи, але-ж бо й стара слуга Ганка як зрозуміла, о що йде, і собі фартухом дрібні сльози втирає. І їй жаль зробив ся, що панич леда день від'їде. Аж тут приходить на те все сама Савчиха в хату, дивить ся: чоловік Михася обнимає, з кишенї цукорки виймив, дає синови, а сам тілько хлипає. І дїти також. Подивила ся Савчиха, зрозуміла все, прискочила до Михася, зняла єго з колїн тата та ще й крикнула: „Чо менї дитину розпускаєш? Най учить ся! зараз профессор до него прийде“. Сїв Михась як туман за книжку, а Савка склонив голову на кожух, виложив ноги на „банкбетель“ тай гнеть заснув з великого горя. Втихомирила Савчиха розплакані дїти, а сама пішла до стодоли вібти за половою для худоби і там як сїла на снопи, то сама з пів години плакала так жалістно, що Господи! Дуже вона любила того Михася, як і всї дїти свої.

Чам близше надходив день від'їзду сина до Львова, тим Савка робив ся щораз більше мовчаливим; бодай про сина з жінкою не говорив. Розмавляв він про него з иньшими людьми, міркував собі і сяк і так, і виміркував, що раз: жінцї не потрафить відрадити, а друге: може би й не треба відраджувати, дати Михася до висших шкіл. От Гринченків син є „ксьондзом“, а Заступи „адіюнком“, ну, а хоч би тїтки Староньскої син буде вже від осени професором. Все то і для фамілїї красно і самій дитинї не гірка година. Не буде потребувати мучити ся, по ярмарках їздити, з хлопами сварити ся, — все що готовий гріш на декрет, то не то що зарібки. Раз є, другий раз нема.

І як отаке Савка виміркував, то вже спокійно придивляв ся заходам жінки коло виправи для Михася. А навіть сам зняв з цьвяха зіпсований старий „дзиґарок“, заніс до годинникаря, дав направити, а по направі дарував єго Михасеви, аби єго удобрухати, щоби не бояв ся їхати до Львова. На що єму, Савцї, буде без потреби висїти „дзиґарок“ на стїнї, коли сам має новий, а дитинї можна втїху зробити?

Михась, хоч і як рад дзиґаркови, почув ся нараз безпомічним, побачив, що єму викруту нема. Перед від'їздом то він що вийшов на місто, то зараз вертав, смутний-смутний, аж Савчицї жаль було дивити ся на дитину; що заглянє у хлїв до Зіркатого, знов вийде невеселий. І не можна єму нїякої радоньки дати, так дитина зажурила ся. Бачить то Савчиха і потайки сльози втирає, але перед хлопцем та перед чоловіком жалю не показує, аби й їм жалю не завдавати.

На нарадї у старих Чупских рішили всї, щоби сам Савка відвіз сина до Львова; все він у Львові борше визнає ся, він там уже бував, а Микола Староньский що треба то покаже, як і куди. Що чоловік то не баба; баба собі ради у Львові не дасть; ще загубить ся з дитиною, або єї хто обкраде, так як обікрали раз Дутчиху. А до того Савка мав ще й інтерес до львівских різників, то єму і наручно. Дутчиха мала вибрати ся до „колеї“ на другий день разом із Староньским, бо ще Андрусеви сорочок не випрасувала і швець черевиків не зробив на час — то припізнила ся троха.

Сонце що йно пішло з полудня, як Савчиха виправляла свого сина до Львова. Отак ще, доки віз з кіньми стояв на підвірю, то ще мати держала ся, не плакала. Та як побачила, що мама, стара Чупска, обтирає сльози, а паробок сїдає уже на віз, так гірко заплакала, що вже сльозам не було нї стриму нї розради. Дїти собі в плач, Савка тілько очима клїпає

противником всякої латанини. Треба перевести реформу цїлого закона прасового, котраби відповідала новим потребам праси.

Перегляд полїтичний.

Нинї має вести ся в Палатї послів нарада над фондом диспозицийним і аж она виясните лїпше ситуацию парляментарну. Підчас вчерашного засїданя Палати послів конферував президент мінїстрів з проводирями лївицї і Молодочехів. Кажуть, що розходило ся о сю справу. О скілько доси можна знати, то против фонду диспозицийного мають голосувати лиш Молодочехи, Нїмцї, национали і пос. Романчук.

Ґр. Голуховский був в суботу у грецкого короля пять чвертий години а в недїлю їздив до Будапешту.

Вість о тайнім союзї Нїмеччини з Росиєю про котрий ми вчера писали, зробила велику сензацию в цїлім сьвітї полїтичнім. У віденьскій амбасадї нїмецкій кажуть тепер, що она єсть не правдива. Треба чекати, що ще скажуть на то з Берлина. Вчера хотїв сю справу порушити в Палатї послів пос. Вашатий, але не знайшов відповідного числа підписів для своєї інтерпеляциї. — Як доси, то нїмецкі правительственні ґазети мовчать о сїй вістї, а бісмарківскі ґазети уважають єї за правдиву і добачують в нїй не ослаблене, але скріплене (?) тридержавного союза.

Новинки.

Львів дня 27 жовтня 1896

— Іменованя. П. Намістник іменував канцелїстів Намістництва: Вільг. Ґроссера, Ізид. Пижиньского і Йос. Штама повітовими секретарями. — Львівский висший Суд краєвий іменував ведучими ґрунтові книги канцелїстів: Петра Збишевского в Камінцї для Мостиск, Іґн. Никодемовича в Мільници для Бережан, Льва Височаньского-Петрушевича в Стрию для Підгаєць, Мих. Казповского в Скалатї для Борщева, Вол. Бриґідера в Заболотові для Сокаля і Кар. Куркевича в Ходорові для Косова.

— Перенесеня. П. Намістник переніс секретаря повітового Фр. Вечорка з Кольбушової до Коросна. — Львівский ц. к. висший Суд краєвий переніс на власну просьбу ведучих ґрунтові книги: Едв. Чайковского в Мостисках і Павла Пнячка в Борщеві обох до Тернополя, та Ґуст. Ґаґена з Підгаєць до Бережан, Стеф. Кмиту з Сокаля до Стрия і Йос. Мозоловского з Косова до Сянока.

— Є. Е. Маршалкови краєвому ґр. Стан. Баденьому вручила дня 22-го с. м. окружна рада шкільна в Камінцї струмиловій адресу з подякою за ревне підпиранє шкільництва в тамошнім повітї. Відтак явила ся у п. Маршалка депутация учителїв каменецкого повіта і вручила єму рівнож гарно виготовлену адресу іменем учительства цїлого повіта.

— Портрет Є. Ем. кардинала Сембратовича появив ся сими днями в розпродажи, виданий і виготовлений в звістнім фотоґрафічнім заведеню у Львові Е. Тшемеского. Єсть се фотодрук середної величини і коштує 50 кр. без почтової пересилки. Викінченє портрету знамените, вповнї артистичне і може сьміло рівняти ся з найлїпшими такими виданями заграничними, до того-ж, як видко, дешеве.

— Поминальне богослуженє за бл. п. професора о. Омеляна Огоновского, відбуде ся в середу дня 28-го с. м. о годинї 10-ій рано в церкві Успеньскій у Львові, на котре запрошує родина покійного.

— Загальні збори членів „Руслана“, товариства, що опікує ся бідною молодежию рускої ґімназиї у Львові, відбудуть ся дня 2-го н. ст. падолиста о 9-ій годинї рано в комнатї III. a) кляси в Народнім Домі на II-ім поверсї з слїдуючим порядком дневним: 1) справозданє уступаючого видїлу; 2) справозданє контрольної комісиї; 3) вибір нового видїлу; 4) внесеня членів. О як найчисленнїйшу участь просить всїх прихильників-добродїїв нашої молодежи — Видїл товариства. *Ал. Тороньский* голова, *Остап Макарушка* секретар.

— Намірене самоубийство. На ул. Трибунальскій у Львові найдено оногди в ночи Петра Т., льокая, що в самоубийчім намірі зажив фосфору. Єго відставлено до шпитал. Житю самоубийника не грозить небезпечність.

— Огні. В Конюхах під Перемишлем погоріло дня 20-го с. м. о 12-ій годинї в полудне 18 загород господарских. Шкода велика, бо лиш кілька будинків без сеґорічних зборів було обезпечених. Причиною огню мала бути неосторожність. — В Саджавках коло Товстого погоріли дня 22-го с. м. дві хати дуже бідних селян, котрі були на роботї в лїсї. Згоріло все збіже зароблене в жнива.

— Конокрад. Перед судом присяжних у Львові станув вчера Іван Климович з Басівки під Львовом, славний в цїлій околици конокрад. В ночи з 26-го на 27-го серпня с. р. зайшов він на подвіре до властителя Хоросна Самуїла Люфта і украв єму зі стайнї два конї і віз, а у коровія Ратбавма украв упряж і два лїтри сметани. Климович був вже 19 разів караний за злодїйство, але тепер не признає ся до вини і каже, що конї привів на єго обійстє якийсь незнакомий чоловік, коли єго не було дома. Розправа ще не скінчила ся.

— З Коломиї пишуть, що там засновує ся товариство руских ремісників „Зоря“. Статути товариства приняло ц. к. Намістництво до відомости і тепер заходять ся члени основателї до торжественного отвореня „Зорі“. Статути підписали отсї пп.: Теодор Орищук коваль, Володимир Стадниченко кафляр, Алексїй Білоскурский муляр, Григорий Базяк мельник, Григорий Остафійчук столяр, Іван Туряньский ткач і Антін Базяк швець. Комнати на приміщенє „Зорі“ вже приготовані; в самім осередку міста винаймлено на довший час льокаль на першім поверсї, зложений з більшої гарної салї на вечерки і бічних комнат. Тепер старають ся основателї о гарне прибранє льокалю і о все, що потрібне на нове господарство. — Цїль товариства: розвивати між ремісниками товариске житє, впливати на своїх членів уморальняючо, нести поміч в нещастях, подавати духову поміч і осьвіту, стояти на сторожи рускої народности і віри. З постанов поодиноких параґрафів статута показує ся, що товариство задумало дїлом виповнити свою цїль, а не по перших проблесках житя заснічували ся, бо на пр. §. 22 постановляє, що кождоразовий видїл мусить обовязково старати ся устроїти бодай раз на місяць або вечер науковий, або вечерок забавний, або виставу театральну, лїтом-же спільну прогульку; кожду свою дїяльність має видїл оповістити в часописях для заохоти. — Коломийска „Зоря“ єсть першою на провінциї і дай Боже, щоби за примiром Коломиї пішли і инші міста, де численна верства руского міщаньства ще не зорґанізована, як в Тернополи, Стрию, Дрогобичи і т. д. Очевидно що й інтелїґенция повинна зрозуміти свій обовязок і нести молодому товариству як моральну так і матеріяльну поміч, щоби забезпечити єму гарний розвиток і помогти до осущеня поставленої цїли.

— Помер у Львові Меч. Каминьский, колишний славний в Европі співак оперовий, а на послїдку режисер польскої опери у Львові.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Шукайте щастя!

— Що робити з бараболинєм? У нас би дехто може сказав на то: Згорнути на купу, підпалити і печи бараболї. Так і роблять у нас найчастїйше. Деинде не роблять так; палять бараболинє хиба тогди, коли в нїм суть

(випив уже дещо), бабуся благословить внука, а він усїх по руках цїлує тай плаче гірко також. Вже паробок трїснув ботогом і Савка примостив ся на возї, а мати ще стає на спрнхи колеса, та обгортає сина, аби не перестудив ся, каже чоловікови пильнувати єго в ночи; а бабуся з глубокої кишенї витягає дві шістки і дає ще Михасеви „на оріхи“.

— Ну, їдь уже раз! — приказує старий Чупский погоничеви нетерпеливо.

І погонич рушає. Віз викочує ся скоро з подвіря, на котрім остають ся заплакані жінки і дїти, мовчать якийсь час, а потім втихомирюють ся і входять до хати. Лише мати дивить ся ще з дороги довго за від'їзджаючим возом.

Савка закурив собі „вірджіна“ і їде містом гордо. „Куди?“ — питають ся єго знайомі. — До Львова Михася везу — відповідає Савка. — „До шкіл?“ — Аякже! — Дай Боже щасливо!“ — Дай Боже; дякую за добре слово.

А конї женуть скоро; от уже й рогачку минають. Михась сидить заплаканий против батька, не знає, що з собою почати. Бере він, винимає яблоко з кишенї, їсть тай якось і плакати забуває. Все ще тато єсть коло него, то єму здає ся так, як би дома був.

— Як будете різати Зіркатого, то менї дасьте знати; то грошї мої — каже до тата.

— Добре, добре — тає батько — я твого не хочу. Іно, аби ти вчив ся. Кожушок тобі справлю.

— Але єго би ще можна підгодувати — замічає син.

— Кого? питає ся задуманий батько.

— А Зіркатого. Він ще їсть.

— Ну-ну, якось то буде; не журн ся ти ним...

А на небі сонечко пішло геть з полудня, і хоч то вже по першій Пречистій, а пекло таки добре. На гостинци пил клубами веть ся довкола воза, валїтає Савцї в ніс і в горло, від чого оно єму дуже висихає. Так висхло єму, що він в Новім Яжові мусїв злїзти з воза і вступити до коршми. Пиво було недобре, та все Савка трохи захолодив ся, горло промив. Випив, заплатив, закурив згасле циґаро і далї в дорогу! Їде він, їде, а ту троха й вітер зірвав ся і пором мете Савцї просто в лице. Сплюнув Савка раз і другий і зараз таки в селї Склї вступив знов до коршми. Найшов там знайомого і забалакав ся. Так забалакав ся, що казав погоничеви дати коням троха сїна, оттак лиш жменю, аби дармо не стояли, а сам випив зі знайомим по гальбі тай синови дав склянку.

Випив Михась склянку пива і вийшов з коршми. Дивить ся у сторону до дому, не видко нїчого, іно гостинець і поля. Нагадав собі маму і зробило ся єму дуже жаль. А як нагадав собі ще й незнаний Львів, то до того і страшно єму стало. От він не богато думаючи, як дурний хлопчиско, тихцем нїби так собі гайда на гостинець, оглянув ся раз і другий, чи батько не бачить або погонич, скочив у рів і давай чимскорше втїкати до дому. Біжить, біжить, аж задихав ся. Ту і страшно єму перед батьком, а вертати піяк не хоче ся, за нїякі грошї. Там дома певно мама плаче за ним, а Михасеви жаль і за нею і за Геленкою і за Стасьом — нї! треба вертати ся до дому. Може то ще якось мине ся; як прийде до дому, як стане просити, то мамі зробить ся жаль і она єго вже не пустить до Львова.

Так та думка засїла хлопцеви в голові, що він біг тай біг, не припочиваючи, аж добіг до Нового Яжова. А вже було смеркло ся і нїхто єго не бачив, а хоч і бачив, то яке там було кому дїло до хлопця? Михась що підбіжить кусень дороги, все оглядає ся, чи не здоганяє єго батько кіньми, але батько не їде, воза не видко. Однак страх таки бере хлопця і він іде таким кроком, як старий. Минув уже Новий Яжів і вийшов в поле. На дворі що-раз темнїйше, Михась добачує ту і там нїби заяців, нїби якихсь страхопудів, аж мурашки йдуть єму поза плечі, але він не такий боязливий, щоби вечером лякав ся ходити.

Такі і подібні думки снують ся єму по голові, мішають ся одна з другою та підганяють єго в ходї. Втомив ся хлопчисько, аж піт єму виступив на чоло. Але хоч уже до дому не далеко! От у пітьмі видко з горбка сьвітла в містї, ще з пів години і Михась буде дома.

Минає пів години і втомлений Михась стоїть перед вікнами своєї хати. Дивить ся, що мама робить. Сидить під печею, наймолодший син на колїнах, тай від часу до часу обтирає

зародки якоїсь зарази, від котрої бараболї гниють, а котрі могли би в нїм удержати ся до слїдуючого року. В противнім случаю згрібають бараболинє чистенько, звозять до дому і там складають на обійстю на купу до дальшого ужитку. Бараболиня можна дуже добре ужити до робленя компосту, так дуже придатного і потрібного в городї. Дуже добре можна єго ужити також під вівці, бо оно поправляє овечий гній. Добре єсть також устелити верству з бараболиня на сам спід в тім місци, де має ся складати гній. Наконець можна ужити бараболиня в случаю потреби на підстїлку для всякої товарини; тим заощадить ся солому. На то повинні звертати увагу особливо поменші господарі.

— Коза коровою для бідних людий. З наших господарів дуже мало хто держить козу; частїйше ще можна побачити єї у жидів, але й то лиш длятого, що хтось їм дорадив, що козяче молоко єсть дуже добре на груди. А молоко кози єсть дійстно дуже здорове і добре, хоч має питомий собі смак, до котрого треба привикнути. Добра коза дає тілько молока, що одна мірна корова, і длятого бідним людем може дуже легко заступити корову. Найбіднїйші господарі, що не видять мяса, хиба лиш раз в рік, повинні би живити ся бодай молоком, а що удержанє одної корови коштує більше як одної кози, а з кози можна мати мало що не стілько пожитку, що з лихо удержаної корови, то повинні би держати собі козу. Одна біда лиш в тім, що коза перебірчива в пашї, головно не любить в нїй одностайности, і що вліздлива. Мабуть та єї вліздливість і то, що наші господарі не уміють обходити ся з козою, як потреба, єсть причиною, що у нас дуже рідко хто єї держить. Однакож всї ті недогідности дадуть ся легко усунути, а труд оплатить ся. Лїтом можна пасти кози на припонї по місцях для иншої товарини неприступних, по ровах і межи корчами. В стайни годує ся єї сїном, травою з лїса, зеленою і сухою конюшиною, зеленими і сухими галузками дерев, морквою, бураками, бараболею, брукною та всїлякими відпадками з города і кухнї. Соломи, особливо житньої, коза не любить і їсть єї хиба лиш з голоду. Пашу однакож треба що дня змінати, бо инакше коза навикне до одної, а другої вже й не рушить. Тверду пашу треба розмягчити в помиях. Пашї треба давати пять разів на день: досьвіта, перед полуднем, в полудни і вечером. Також треба їй часто давати сьвіжої води до питя, а коли пасесь на припонї, треба поставити коло неї шафлик з водою. Коза потребує теплої і сухої стайнї та досить підстїлки. Козу доїть ся три рази на день і ззаду не з боку.

— Помастка до дерева будівельного. Щоби дерево, призначене на материял будівельний, як н. пр. підвалини, стовпи і т. д. запезпечити від впливу вогкости, і охоронити від гнитя, трупішіня та від гриба, робить ся так: мішає ся доготь або смолу з вугля камінного з нафтою і тою мішаниною намащує ся дерево раз і другий перед ужитєм до будівлї. Нафта потрібна тут лиш до дого, щоби доготь або смолу розпустити; через то доготь входить лекше в дерево. Щоби таке дерево забезпечити ще й від огню, намащує ся єго грубшою верствою тої мішанини і зараз посипує ся мілко потовченою і пересїяною цеглою, або добре висушеною і дуже мілкою глиною.

Переписка зі всїми і для всїх.

Інтересованим, що запитували нас в справі однорічної служби войскової, подаємо тут до відомости, що накладом фірми Leo & Comp. у Відни вийшла книжочка під заголовком: Der Weg zum Einjährig-Freiwilligen u. Reserve-Officier" von Rittmeister Franz Vrtel, в котрій знайдуть то, чого їм потреба. Цїна книжочки без пересилки почтової 40 сотиків (20 кр.). Иншу книжочку „Rathgeber für Einjährig-Freiwillige" цїна 1 зр. можна дістати у Львові в книгарни Ґубриновича і Шмідта. — *Передплатникови у Львові:* На Ваше питане: „Звідки то походить і що значить приповідка: „Мудрагель куропатву з'їв"; чи тому, що з'їв куропатву і через се набрав розуму, чи куропатви їдять лиш мудрагелї? — служимо охотно відповідию, бо ся приповідка може нераз і неодному придати ся в житю, а для Вас специяльно значінє єї придасть ся, бо Ви, як видко, ще куропатви не з'їли. Куропатви їдять не лиш самі мудрагелї; можуть їсти і инші. Також нїхто не набере ся розуму від того, що з'їсть куропатву. Як би так, то не треба би нї унїверситетів нї навіть шкіл народних; вистало би годувати куропатви і кормити ними кандидатів на мудрагелїв. А то, бачите, треба насамперед бути мудрагелем, а відтак аж можна з'їсти куропатву. Печена куропатва — то присмак, страва ласа, але рідка і не для кождого легко приступна. Хтось колись, коли єго скортїла куропатва, а він чи не міг або не умів єї застрілити, а не мав за що купити, добув собі єї якимсь мудрим способом, (а може змудрував, перехитрив когось, що мав куропатву, а не мав може розуму) і з'їв. З того й пішла приповідка. Де і коли то було, о тім мовчить історія, то-ж і ми не можемо Вам сказати; вдаєсь лиш, що приповідка вийшла з кругів мисливских. Але як би й не було, то не завадить памятати в житю на то, що мудрагель їсть куропатву. Не значить то, щоби когось змудрувати, перехитрити; але то, що треба мати розум та уміти користати з часу і обставин, щоби мати відтак хосен з чогось. Треба всему знати спосіб і міру. Отсе дійстне значінє приповідки; єї уживає ся длятого головно тогди, коли хоче ся комусь показати, що він хотїв би з'їсти куропатву, але не єсть мудрагелем до того. — А тепер ще маленька просьба до Вас Коли би Вас зібрала ще колись охота писати до нас, то не називайте нас „добродїєм". Який ми Вам добродїй? Се поганий, запозичений звичай, в котрім проявляє ся, не знаємо що більше, чи — легко сказавши — наївність і неприродність, чи нещирість і облесність — звичай подібний, як у тої суспільности, котра любить посувати титули все о одну ранґу висше і з простого писаря робить пана комісаря, з сотрудника — пароха, з пароха — крилошанина, з комісаря — радника, з підпоручника — поручника і т. д. — *О. С. в К.:* Найпростїйший на то спосіб такий: Нехай Ваш син подасть анонси до заграничних ґазет, з нїмецких н. пр. до Berliner Tageblatt і Vossische Ztg. в Берлинї, Köln. Ztg. в Кольонїї і т. д. і нехай в них скаже, в якій бранжи пошукує посади. Може також віднести ся до бюр Hasenstein & Vogler у Відни, Берлинї, Гамбурзї і більших містах нїмецких та Rudolf Mosse в Берлинї. Нехай напише кореспондентку до „Courier" Berlin-Westend і зажадає присланя виказу посад торговельних. З того, що Ви нас запитуєте о раду, здогадуємо ся, що Ваш син вже у Відни яко студент повинен був вибрати собі якийсь фах і там мав найлїпшу нагоду розглянути ся і познакомити ся з сьвітом купецким взагалї, а з своїм фахом специяльно. Коли-ж того не зробив, то тепер дуже трудно прийдесь єму знайти відразу платну посаду, бо всюди вимагають специяльного фахового знаня, котрого не научить нїяка академія, лиш практика. По нашій думцї було би найлїпше, як би він вступив яко вольонтер (безплатний практикант) до такого фаху (бранши), який собі вибере. Так роблять всї ті, що не відбули практики перед тим, або не вивесли єї з дому (яко сини купців, фабрикантів і т. д.). Час безплатної практики не мусить довго гревати, але Ваш син мусить пізнати свій фах зблизька і дати себе людем спізнати; аж тогди зможе сьміло шукати посади і знайде єї. Коли наш здогад оправданий, то радимо, нехай лїпше шукає наразі де небудь за границею посади вольонтера (найлїпше особисто); найважнїйша річ, щоби раз де вкрутив ся, а відтак буде вже давати собі раду. Просимо зважити ще й то, що шукати звідси посади та ще й платної за границею, то в виду величезної конкуренциї в сьвітї купецким майже річ неможлива, щоби щось найти.

☞ (З причини, що відповіди на численні запитаня займають нам богато місця в рубрицї „Господарство" зі шкодою для сеї так важної рубрики, постановили ми відділити „Переписку зі всїми і для всїх" та подавати єї окремо, що втірка і суботи. Слїдуючі відповіди появлять ся отже в Переписцї вже в суботу. — Просимо не присилати на відповідь анї марок анї карт кореспонденцийних, бо приватно не будемо нїкому відповідати. Ми хочемо, щоби з відповідий користали і учили ся не лиш поодинокі люди, але й як найширші маси нашого народу. Адресувати просимо на імя редактора Кирила Кахникевича).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Берно (моравске) 27 жовтня. При вчерашних виборах до сойму з курии громад сїльских вибрано 13 кандидатів ческої партиї компромісової, 3 Молодочехів, 2 Старочехів, 5 Чехів клерикалів, 1 кандидата нїмецкої партиї компромісової, 3 Нїмців націоналів, 2 Нїмців поступовців, 1 з нїмецкої партиї селяньскої, 1 християньского суспільника.

Париж 27 жовтня. Шальмель-Лякур помер.

Арко 27 жовтня. Кріспі приїхав в гостину до ґен. Баратієрі'го.

Льондон 27 жовтня. Після вістий Льойда в Кольомбо затонув анґлїйский корабель „Таїф" на широкім мори в дорозї з островів Маврикія до Бомбаю. Згинуло 17 моряків. Ті, що вратували ся, прибули до Кольомбо.

За редакцию відповідає: **Адам Кроховецкий.**

очи. А Геленка коло неї. Щось говорить, але на двір не чути. Що тут робити? Чи входити до хати, чи нї? Ану-ж мама буде бити?...

Думає так Михась хвилю-дві і входить тихцем у сїни.

— А хто там? — питає ся з хати Савчиха.

А Михась і боїть ся відповісти і боїть ся двері отворити.

— Подивино ся, Ганко; там щось в сїнях рушило ся, чи що таке! — каже Савчиха до слуги.

Отвирає Ганка двері, а Михась шусть! і сховав ся за бочку. А в Ганки аж душа захолола.

— Сьвят-сьвят-сьвят! — каже — чи не Михась то?!

— Що тобі Бог дав! — замітила Савчиха, але садовить дитину на лавку і сама іде з лямпою в сїни.

Аж тут Михась вилазить зза бочки, скривив ся та до мами; бере ся її в руку цїлувати. Савчиха дивить ся і очам своїм не вірить.

— А ти звідки ту взяв ся? — питає ся.

— Та я втік! — відповідає син несьміливо і на місци стояти не може.

— А де-ж тато?

— В Склї, пиво пють.

Розсердила ся Савчиха так, що трохи лямпою не вдарила об землю. І то не так на хлопця взяла єї злість, як більше на „старого". Взяла Михася за руку і ввела в хату. А Михась як почув ся знову дома, той повеселїв так, що аж єму очи сьвітять ся.

— Падоньку мій, що тут робити? — журить ся Савчиха. Вибила би хлопця, жаль їй; она, правду сказати, і сама трохи рада, що єго має дома! Висварила би ся з чоловіком, так він же в Склї. Ще де конї затратить... „Сьвітку-ж мій!"... нарікає Савчиха, бо й є чого; конї можуть пропасти. А хиба Мойкови не пропали так на Янівскій Горі? Пропали на нинїшний день....

З великої досади Савчиха вдарила Михася кулаком по плечах, але в тій же хвили і помякшало єї серце; она добула з кухнї печеню і дала синови їсти. Їсть Михась вечеру, троха скривив ся, а мати ходить то сюди то туди; ту кине ложку, ту миску посуне; то скричить на стару слугу, поміркує, що не було чого, і розсердить ся на наймолодшого сина, що поплямив суконку. Така єї нетерплячка взяла, що страх.

Аж ту чує, на подвіре в'їздить віз, чути голос парібка. Єсть! приїхав Савка! Приїхав і застрашений прибігає в хату.

— Єсть Михась? — питає ся і помітивши сина з печенею в руцї, прискакує до него, так як би єго хотїв бити.

Але Савчиха ловить єго за руки, тручає з цїлої сили на лавку і бере Михася в оборону. Савка сїдає на лавцї....

До пізної ночи сварили ся обоє, а Михась собі спав цїлком спокійно, як би нїчо не завинив. Правда, що хлопець був здороженний....

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.